

Spis treści

INSTRUKCJA OBSŁUGI

Wykaz skrótów	11
Nowoczesność: szkic pożytecznej bibliografii w języku polskim	12

POLSKA LITERATURA NOWOCZESNA

Wstępne ustalenia	17
Historia literatury jako jej interpretacja	20
Kryzys modernizmu	21
Literatura i rzeczywistość	23
Dwie rewolucje	27
Sztuka jako poznanie	29
Garderoba duszy	31
Podmiot i życie	36
Dwie nowoczesności	39
Trzecia nowoczesność	42
Zdrowy rozsądek i subwersja	45
Doświadczenie literackie	48
Prywatne obowiązki	52
Co to jest krytyczna nowoczesność?	54
Przeciwko ekonomii	60
Rozluźnienie tkanki rzeczywistości	63

EKSKURS O INTERPRETACJI	66
-------------------------	----

KOMENTARZ DO BRAKU ILUSTRACJI	75
-------------------------------	----

LEŚMIAN

POEZJA I NICOŚĆ

Znikomek	83
„Widzę poprzez śpiew”	88
Zziemszczanie	92
Rytm jako światopogląd	95
Mowa niewymienna	97
Poezja absolutna	100
Poetycka fenomenologia	103
Alegorie czy symbole?	108
„Nie widać nic, a – widać”	110
Nagłość	113
Natura? Tak, ale jaka?	114
Dziejba	116
Byt i niebyt	120
Inna nicość	122
Wzorzyste zagadki niebytu	124
„Cudny niebyt dziewczyn”	125
Puste niebo?	127
Sztuka przeciw zbawieniu	129
Istnienie wybrakowane	133
Filozofia umierania	137
Słownik	143
Bibliografia komentowana	157

SCHULZ

ZA KULISAMI RZECZYWISTOŚCI

„Coś się we mnie popsło”	163
Zrozumieć Schulza	171
Reprezentacja	173
Genialne gryzmoły	175
Prywatna mitologia	178
Noc i nieświadomość	182
Księga blasku	184
Forma i materia	186
Paradoks niewyraźności	188
Pępek ciemności	190
Popłoch arabesek	193
„Zdejmując zasłonę z tajemnic dręczących i upojnych”	198

Antynomia duszy ludzkiej	201
<i>Xięga Bałwochwalcza</i>	203
Mężczyźni i kobiety	208
Gnostyk wyśmiany	211
Język i rzeczywistość	215
Co to jest humanizm?	220
Mgliste fajczarnie fabuł i bajek	222
Poezja i proza	229
Między słowami	233
Dziedzictwo Kratylosa	235
Tożsamość i ekstaza	238
Antyrealizm	242
Restytucja	244
Upadek Księgi	246
Genialna epoka	250
Możliwe i rzeczywiste	252
Katastrofa	255
Ironia i maskarada	260
Ironiczna heterodoksja	264
Zakończenie: Schulz, literatura i kryzys nowoczesności	266
Bibliografia komentowana	269

WITKACY METAFIZYKA I PARODIA

Żywot człowieka melancholijnego	275
Artysta czy teoretyk?	283
Podmiot czyli podstawa	291
Autonomia i ekspresja	293
Podmiot, poezja, powieść	294
Dramat	296
Witkacy: kryzys nowoczesności	297
Zdumienie	303
Tajemnica Istnienia	306
Filozoficzny nadrealizm	307
Sztuka i metafizyka	310
Estetyka nowoczesna	312
Ojcowizna	315
Dziwność i pospolitość	317
Gadanina	319

Sztuczność	322
Stan wyjątkowy	324
Się	325
Esej przeciwko epice	328
Literatura a życie polskie	332
Ja to ktoś inny	335
Paradoks egzystencji	339
Problem maski	342
Depresja i melancholia	352
Pseudonimy i sobowtóry	356
Od melancholii do groteski	360
Od alegorii do groteski	363
Czasy minęły...	367
Potworne istnienie	368
Powieść/potworność	373
Formy czyste i brudne	375
Potworna kolekcja	377
Efekt nierealności	379
Powieść i filozofia	382
Literatura jako parodia	384
Z ukosa	387
Zakończenie. Genialna grafomania, czyli kryzys nowoczesności	391
Bibliografia komentowana	392

PODSUMOWANIE

Na czym polega krytyczna nowoczesność?	397
Indeks nazwisk	405
Indeks rzeczowy	413

Indeks nazwisk

- Abrams Meyer Howard 179
Adorno Theodor Wiesengrund 26, 172, 295, 364
Albiński Marian 51
Altenberg Herman 51
Andrzejewski Jerzy 53, 59, 171
Anioł Ślązak 119
Anzelm, św. 216
Apollinaire Guillaume 313
Aragon Louis 63
Arendt Hannah 91, 199
Arystoteles 118, 174, 187, 355
Auden Wystan Hugh 97
Auerbach Rachela 170
Avenarius Richard 351
- Bachtin Michail 240, 366, 389
Bacon Francis 267
Baczyński Krzysztof Kamil 31, 41
Baczyński Stanisław 31
Balbierz Jan 264
Balmont Konstanty 85
Balzak Honoriusz 20, 294
Baran Bogdan 18, 303, 320
Barasch Frances K. 366
Barthes Roland 112, 235-237
Bartl Carmen 361
Bashō 107
Baszko Godzisław 332
Baudelaire Charles 40, 41, 86, 101, 102, 110, 194, 298, 346, 348, 351, 352, 372
Bauman Zygmunt 62, 295
Beardsley Aubrey Vincent 175, 205
Beaurain Karol de 278, 376
Benjamin Walter 184, 299, 329, 338, 346, 362, 372, 378, 379, 381, 399
Berent Waclaw 22, 167, 180, 242
Bergson Henri 22, 29, 37, 95, 99, 113, 119, 149, 215
- Berman Marshall 38
Białoszewski Miron 41, 63, 71-73, 107, 175, 222
Bielik-Robson Agata 36, 133
Biely Andriej 85
Bieńczyk Marek 338, 355, 365
Biernacki Andrzej 44, 229
Birula-Białynicki Tadeusz 322, 386
Blok Aleksandr 85
Błoński Jan 21, 22, 246, 275, 284, 317, 319, 340, 346, 351, 378, 385, 386, 390, 391, 392
Boccioni Umberto 289
Bocheński Tomasz 6, 130
Böcklin Arnold 277
Bohrer Karl Heinz 113
Bolecki Włodzimierz 6, 22, 29, 39, 49, 163, 172, 233, 238, 251, 263, 366, 379, 391
Bolz Norbert 362
Borowy Waclaw 98
Boutroux Emile 49
Bowra Cecil Maurice 109
Boy-Żeleński Tadeusz 207, 235, 281, 303, 333, 375, 399
Braque Georges 313
Brecht Bertolt 323
Breiter Emil 24, 359
Breton André 309
Breza Tadeusz 166, 167, 170, 171, 241, 267, 328
Broch Hermann 383
Brodzka Alina 361
Broncel Yves 167
Brooks Cleanth 311
Brummel George 347
Brzechwa Jan 83, 125
Brzękowski Jan 387
Brzozowski Stanisław 17-19, 21-31, 33-39, 61, 84, 90, 146, 241, 242, 296, 327, 328, 340, 342, 350, 351, 397, 398, 401

- Büchner Georg 356
 Budrecka Aleksandra 31, 398
 Budzyński Wiesław 183
 Bunin Iwan 85
 Buras Jacek Stanisław 399
 Burek Tomasz 23
 Bürger Peter 44
 Burzyńska Anna 318
 Burzyński Jan 9
- Calderon de la Barca Pedro 201
 Caneppele Pietro 165
 Carlyle Thomas 25
 Carnap Rudolf 282-284
 Celan Paul 96
 Céline Louis-Ferdinand 383
 Cendrars Blaise 314
 Cervantes Miguel de 294
 Cézanne Paul 313
 Chciuk Andrzej 198
 Chevalier Jacques 333
 Chlebnikow Wielemir 314
 Chmurzyński Wojciech 203
 Choromański Michał 7, 47, 48, 51, 267
 Chrostowska Sylwia D. 203
 Chwin Stefan 6, 211
 Chwistek Leon 353
 Chylińska Zofia 84
 Cieślak Tomasz 130
 Clej Alina 372
 Coleridge Samuel Taylor 108
 Colli Giorgio 18, 398
 Conrad Joseph 316
 Cornelius Hans 284
 Cotgrave Richard 365
 Cyncero 108
 Czabanowska-Wróbel Anna 124, 178, 225, 251
 Czachowski Kazimierz 383
 Czarnecka Elżbieta 97
 Czechow Antoni 297
 Czechowicz Józef 196, 248
 Czerwijowska Helena 277, 278
- Danek-Wojnowska Bożena 23, 314
 Darwin Karol 330
 d'Aureville Barbey 346, 347
 Davidson Donald 56
 Dąbrowska Maria 9, 49, 52
 De Bruyn Dieter 200
- De Quincey Thomas 372
 Degler Janusz 9, 275, 281, 286, 303, 312, 328
 Delaunay Robert 313
 Deleuze Gilles 40, 204
 Demokryt 241
 Derrida Jacques 38, 102, 397
 Diagilew Siergiej 313
 Diderot Denis 41, 321
 Dilthey Wilhelm 239
 Djakowska Alina 339
 Długosz Jan 332
 Döblin Alfred 383
 Dos Passos John 383
 Dostojewski Fiodor 20, 34, 294, 357, 389
 Duchamp Marcel 289
 Dybel Paweł 148, 172
- Eagleton Terry 348
 Eco Umberto 19
 Eile Stanisław 61
 Ekier Jakub 251
 Eliot Thomas Stearns 255
 Engels Fryderyk 336, 346
 Eska Donata 101
- Feldman Wilhelm 22, 31, 86
 Feliksiak Elżbieta 399
 Ficino Marsilio 356
 Ficowski Jerzy 163-165, 175, 205, 232, 258, 265
 Fik Ignacy 23, 43, 45-48, 52-54, 61, 265
 Fiszer Franciszek 125
 Flaubert Gustaw 224
 Fleischer Zeev (Wilhelm) 166
 Forajter Wacław 60
 Franciszek Józef I 184, 185, 267
 Franczak Jerzy 32
 Freud Zygmunt 22, 33, 34, 38, 51, 168, 181, 182, 192, 193, 202, 204, 205, 207, 227, 283, 330, 336
 Frey Hans-Jost 102
 Friedrich Hugo 96, 399
 Frybesowa Aleksandra 101
 Fryde Ludwik 43, 44, 171, 229, 267
- Gadacz Tadeusz 36
 Garewicz Jan 340
 Gauguin Paul 277, 313, 314
 Genette Gérard 236
 Gerould Daniel C. 275, 364, 367

- Gide André 32, 383
 Gierymski Aleksander 316
 Girard Albert 314
 Gleizes Albert 313
 Głowacka Dorota 6, 246
 Głowiński Michał 23, 37, 96, 104, 130, 142, 155, 207, 319, 366
 Goethe Johann Wolfgang 108, 110, 164, 178, 194, 294
 Gogol Mikołaj 194, 365
 Gombrowicz Witold 6, 24, 32, 41, 47, 49, 51, 53, 59, 63, 127, 134, 135, 168, 171, 181, 202, 219, 240, 242, 266, 287, 321, 387, 397
 Gondowicz Jan 189, 205, 206, 208
 Goślicki Jan 295
 Goślicki-Baur Elisabeth 228
 Goya Francisco 175, 205
 Grabiński Stefan 46
 Grabowski Jan 294
 Grözinger Karl E. 6
 Gruszczyński Marcin 36, 292
 Grzymała-Siedlecki Adam 280
 Gumbrecht Hans-Ulrich 58
 Günther Karl 170
 Guys Constantin 40
 Guze Joanna 40

 Habermas Jürgen 348
 Halpern Romana 168-170, 179, 189, 229, 230
 Hamon Philippe 243, 379, 380
 Hebbel Friedrich 22
 Hedemann Oskar 60
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 118, 216, 294, 296, 313, 321, 335, 336, 338, 360, 380-383, 398
 Heidegger Martin 49, 89, 119, 125, 129, 147, 216, 240, 320, 325
 Heraklit 241
 Herbert Zbigniew 41, 89
 Hertz Paweł 267
 Hesse Hermann 383
 Heuckelom Kris Van 260
 Hofmannsthal Hugo von 22, 104, 198, 266, 267, 330, 331
 Holbein Hans 390
 Hölderlin Friedrich 102, 125
 Horkheimer Max 26, 295
 Hugo Victor 101
 Hulewicz Jerzy 61, 94
 Husserl Edmund 105, 113, 181, 216, 283
 Hutcheon Linda 39, 362, 402
 Hutnikiewicz Artur 85

 Huxley Aldous 295, 383
 Huysmans Joris-Karl 348
 Hyppolite Jean 380

 Ibsen Henryk 297, 323, 385
 Illg Jerzy 334
 Ingarden Roman 287, 288, 312
 Irzykowski Karol 22, 26, 27, 31-40, 48, 52, 59, 83, 85, 86, 97, 99, 104, 114, 155, 200, 232, 242, 319, 320, 384, 385, 391, 397-400
 Ivánka Helena 51
 Iwaszkiewicz Jarosław 41, 51, 97, 339

 Jacques-Tisseau E.-M. 339
 Jagiełło Michał B. 384
 Jakobson Roman 153
 Jakubowski Jan Zygmunt 285
 Jamrozik Zbigniew 243, 380
 Jan Szkot Eriugena 116
 Janczewska Jadwiga 278, 352
 Janik Allan 267
 Janouch Gustav 23
 Jaroński Zbigniew 43
 Jarosz Rajmund 205
 Jarry Alfred 240
 Jarzębski Jerzy 6, 48, 49, 163, 175, 178, 212, 251, 254, 259, 261, 264
 Jasiński Bruno 24, 43, 44, 334
 Jastrzębska, nauczycielka 276
 Jastrzębski Zdzisław 82, 138
 Jaworski Roman 22, 23, 277, 346, 347, 353, 378, 385
 Jaworski Stanisław 21, 43, 89, 399
 Jay Martin 107
 Jean-Aubry G. 121
 Jekels Ludwik 51
 Jonsson Stefan 292
 Joyce James 107, 383
 Jung Carl Gustav 223, 225
 Juszcak Wiesław 313

 Kaden-Bandrowski Juliusz 9, 22, 51, 180
 Kafka Franz 23, 168, 172, 175, 263, 294, 383
 Kalinowski Daniel 263
 Kandynski Wasyl 23, 313
 Kania Ireneusz 134, 186, 245, 299, 346
 Kant Immanuel 36, 41, 102, 113, 119, 194, 197, 218, 302, 316, 335
 Karpowicz Tymoteusz 105, 148
 Kartezjusz 291

Kasperski Edward 263
 Kasprowicz Jan 31, 86, 267, 331
 Kasprowiczowa Maria 55, 386
 Kasztelowicz Stanisław 61
 Kayser Wolfgang 366
 Kempnerówna Stanisława 38, 51, 181, 330
 Kęsikowa Urszula 115
 Kierkegaard Søren 339-344, 356-358, 360
 Kijowski Andrzej 346
 Kirchner Hanna 61
 Kita-Huber Jadwiga 44
 Kitowska-Łysiak Małgorzata 165, 175, 203, 263
 Klimt Gustav 222
 Kluba Antoni 22
 Kłak Tadeusz 248, 387
 Kłosinski Krzysztof 132
 Kołakowski Leszek 26, 242, 350, 351
 Komornicka Maria 32
 Konopnicka Maria 84
 Konwicki Tadeusz 41
 Kopacki Andrzej 184, 329
 Kopernik Mikołaj 330
 Korzeniewska Ewa 52, 401
 Kossak Juliusz 280
 Kośny Witold 225
 Kotarbiński Tadeusz 287
 Koźmian Stanisław 390
 Kracauer Siegfried 299
 Krasicki Ignacy 20, 300
 Krasiński Zygmunt 355
 Kremer Józef 313
 Kristeva Julia 176
 Kroński Tadeusz J. 105
 Kruczonych Aleksiej 314
 Krzemieniowa Krystyna 114, 381
 Kubicki Roman 41
 Kuderowicz Zbigniew 336
 Kuncewiczowa Maria 51, 180, 182, 202
 Kunicki Wojciech 330
 Kurowicki Jan 228
 Kwintylian 108

 Lacan Jacques 152
 Lachman Renate 264
 Lack Stanisław 22, 29, 39, 174, 340
 Lalande André 304
 Landau Feliks 170
 Landman Adam 294
 Lange Antoni 83, 87, 110, 315
 Latek Ola 36, 292

Le Rider Jacques 292
 Lechoń Jan 125, 375
 Leibniz Gottfried 127, 304
 Leitch Vincent B. 311
 Lem Stanisław 46
 Lemański Jan 385
 Lesman Józef 83
 Leszczyński Jan 32, 304
 Leśmian Bolesław *passim*
 Lévinas Emmanuel 135
 Lewandowski Tomasz 346
 Lewin Leopold 91
 Libelt Karol 313
 Librowiczowa Ewa 337
 Lindenbaum Shalom 198
 Lipszyc Adam 36, 292
 Loos Adolf 222
 Lorentowicz Jan 22
 Lubaszewska Antonina 333
 Lukács György 26, 294, 295, 335
 Luria Izaak 186, 249

Łapiński Zdzisław 22, 53
 Łarionow Michaił 314
 Łempicki Zygmunt 251
 Łukasiewicz Małgorzata 337, 348, 364
 Łużny Ryszard 387

Maciejewski Janusz 22
 Mackiewicz Stanisław 41
 Mackiewicz Tomasz 263
 Madyda Aleksander 88
 Maeterlinck Maurycy 109, 400
 Majakowski Włodzimierz 365
 Makuszyński Kornel 87
 Malewicz Kazimierz 314, 315
 Malinowski Bronisław 278, 279, 352
 Mallarmé Stéphane 96, 100-102, 115, 121, 125, 234
 Mandelsztam Osip 97, 110
 Mann Tomasz 164, 168, 169, 227, 228, 244, 265, 266, 337, 382, 383
 Margański Janusz 24
 Marinetti Filippo Tommaso 313, 314, 365
 Marjańska Ludmiła 136
 Markiewicz Henryk 22, 251, 399
 Markowski Michał Paweł 47, 102, 121, 135, 171, 173, 225, 235, 318, 377, 390
 Marks Karol 25, 26, 34, 38, 303, 336, 338, 371, 372, 378

- Masłowski Michał 319
 Matisse Henri 313
 Matuszewski Ignacy 28, 109
 Metzinger Jean 313
 Meyrink Gustav 26
 Michalak Agnieszka 36, 292
 Michalski Bohdan 288, 304, 395
 Michalski Krzysztof 113
 Michał Anioł 314
 Micińska Anna 23, 275, 314, 340, 352, 353
 Miciński Bolesław 181, 312, 328
 Miciński Tadeusz 299, 22, 92, 99, 130, 314, 353, 384
 Mickiewicz Adam 20, 98
 Międzyrzecki Artur 63
 Milatti Piotr 263
 Miłosz Czesław 17, 41, 56, 87, 89, 97, 107, 109, 222, 397
 Mirbeau Octave 206
 Misiulek Edmund 297
 Mistrz Eckhart 119
 Modrzejewska Helena 275
 Modzelewska Natalia 389
 Mondor Henri 121
 Montaigne Michel de 22, 201
 Montinari Mazzino 18, 398
 Mortkowicz Jakub 85, 86
 Mrówczyński Piotr 135
 Munch Edvard 175
 Musil Robert 175, 230, 232, 328, 329, 330, 383, 399, 401
 Mytych-Forajter Beata 60

 Nabokov Vladimir 237
 Nacht Józef 203
 Nałkowska Zofia 22, 48-51, 55, 61, 87, 167, 168, 170, 202, 400
 Namowicz Tadeusz 251
 Napierski Stefan 61, 62, 220, 242, 370
 Neuger Leonard 9
 Neužil, dyrektor szkoły 276
 Niesiołowski Tymon 313
 Nietzsche Friedrich 17-19, 34, 35, 37, 242, 279, 293, 302, 303, 314, 337, 350, 357, 360, 371, 373, 398
 Niżyński Wacław 314
 Nordau Max 220
 Norwid Cyprian Kamil 52, 70
 Noskowski Witold 316
 Novalis 125, 234, 294, 388
 Nowaczyński Adolf 169, 280, 281
 Nycz Ryszard 6, 22, 23, 29, 34, 37, 40, 42, 50, 106, 173, 174, 331, 361, 384, 385

 Odachowska-Zielińska E. 228
 Offenbach Jacques 299
 Okulicz-Kozaryn Radosław 299, 346
 Olchanowski Tomasz 223
 Olszaniecka Maria 285
 Onimus Jean 366
 Orłowski Hubert 381, 399
 Orska Joanna 22
 Ortega y Gasset José 301, 373
 Ortwin Ostap 19, 31, 86, 103, 114
 Orwell George 295
 Orzeszkowa Eliza 20, 22, 31
 Ostrowska Bronisława 87
 Ostrowski H. 9
 Owczarski Wojciech 6, 263

 Pacholec Iwona 281
 Panas Władysław 165, 186, 195, 245, 246, 249, 250, 254, 258, 265
 Pankiewicz Józef 313
 Parmenides 118, 119, 216, 380
 Pascal Blaise 300, 333
 Pater Walter 22
 Patočka Jan 105
 Pawelec Andrzej 322
 Peiper Tadeusz 9, 21, 24, 26, 43-45, 89, 98, 399
 Pessoa Fernando 357
 Petroniusz Arbiter 201
 Piątkowski Henryk 313
 Picasso Pablo 313, 314, 385
 Piechal Marian 172
 Piętkowski Stanisław 87
 Piętak Stanisław 267
 Piłsudski Józef 280, 377
 Piwiński Leon 167
 Planck Max 23
 Platon 118, 185, 199, 236
 Pleśniewicz Andrzej 169
 Plotyn 118, 119
 Płockier Anna 242, 268
 Płomieński Jerzy Eugeniusz 287, 377, 386
 Płonowska-Ziarek Ewa 6
 Podraza-Kwiatkowska Maria 30, 31, 85, 93, 109, 332, 357
 Poe Edgar Allan 86, 94, 154, 194, 196, 357
 Połoniecki, wydawca 31
 Pomirowski Leon 51, 87, 384
 Pomorski Adam 49, 315
 Pound Ezra 102

- Prokop Jan 92
 Prokopiuk Jerzy 294, 336
 Prokop-Janiec Eugenia 203
 Proust Marcel 156, 168, 170, 235-237, 294, 382, 383
 Przesmycki „Miriam” Zenon 84, 85, 87, 89, 108, 109, 167, 241, 400, 401
 Przeworski J. 51
 Przyboś Julian 45, 86, 89, 98, 124, 387
 Przybylski Ryszard 110
 Przybyszewski Stanisław 27, 56, 93, 94, 101, 320, 349
 Przylębski Andrzej 301
 Puchalska Mirosława 361
 Puzyna Konstanty 320, 340, 363, 364, 388, 390
- Rabelais François 207
 Radziwiłł Krzysztof 328
 Rafael 316
 Rameau Jean-Philippe 102
 Rank Renata 51
 Rasputin Grigorij 364
 Ratajczak Józef 93
 Reijen Willem van 332, 362
 Reymont Władysław 22
 Richards Ivor Armstrong 337
 Ricoeur Paul 34
 Rilke Rainer Maria 97, 49, 89, 91, 104, 115, 168, 169, 175, 179, 193, 230
 Rimbaud Jean Arthur 96, 102, 237, 365
 Rittner Tadeusz 61, 385
 Rodin Auguste 244
 Rops Félicien 175, 205
 Rosenberg Georges 219
 Rosiek Stanisław 49, 163, 210, 215
 Rostkowska Agnieszka 36, 292
 Roth Joseph 184
 Rouillé André 60
 Rousseau Jan Jakub 102, 321
 Różewicz Tadeusz 41, 63, 89, 222
 Różycki Tomasz 102
 Rudnicki Adolf 267
 Ruskin John 315
 Rychter Marcin 36
 Rymkiewicz Jarosław Marek 115, 120, 145, 216
 Rytard Jerzy Mieczysław 353, 376, 386
- Sabala (właśc. Jan Krzeptowski) 275
 Sacchetto Rita 377
 Sacher-Masoch Leopold 204, 206
 Salomé Lou 179
- Salwa Piotr 19
 Sandauer Artur 6, 32, 105, 109, 147, 163, 169, 171, 172, 204, 207, 284, 285
 Sartre Jean-Paul 383
 Saussure Ferdinand de 234
 Sawicka Anna 95
 Sąpoliński Andrzej 299
 Schiller Friedrich 335
 Schlegel August Wilhelm 296
 Schlegel Friedrich 194, 242, 251, 262, 264, 265
 Schmid H. 6
 Schoenberg Arnold 314
 Scholem Gershom 245
 Schönle Andreas 246
 Schopenhauer Arthur 177, 215, 337, 340
 Schorsky Carl E. 267
 Schulz Bruno *passim*
 Schulz Hania 164
 Schulz Henrietta 164
 Schulz Izydor 164, 165, 167
 Schulz Jakub 164, 231
 Segantini Giovanni 277
 Semczuk Małgorzata 361
 Senancour Étienne de 339
 Sendyka Roma 329
 Shell Mark 99
 Siemek Marek Jan 335
 Sienkiewicz Barbara 187
 Sienkiewicz Henryk 30, 31
 Sikorski Dariusz Konrad 246
 Simmel Georg 29, 37, 300, 301, 330, 337
 Skrendo Andrzej 22
 Skwara Marek 6
 Skwarczyńska Stefania 387
 Sławiński Janusz 319
 Słonimski Antoni 41, 86, 169, 324
 Słowacki Juliusz 109, 125, 299
 Smith Paul 332
 Sobeski Michał 22
 Sobolewska Anna 361
 Sokół Lech 303, 339
 Sokrates 236, 343
 Solska Irena 277, 376
 Sołowjow Włodzimierz 373
 Sommer Łukasz 36
 Soulages François 60
 Spengler Oswald 25, 373
 Sroka Mieczysław 30
 Staff Leopold 46, 70, 73, 86, 87, 101, 112, 167
 Stala Krzysztof 173, 196, 200, 400

- Stalin Józef 71
 Stanisław św. 332
 Stelmaszczyk Barbara 130
 Stendhal 41
 Stern Anatol 44, 82
 Stevens Wallace 96
 Stevenson Robert Louis 357
 Strawiński Igor 313, 314
 Strindberg August 280, 297, 323
 Strug Andrzej 22, 385
 Strzeszewska Maria 138
 Stur Jan 93
 Sulikowski Andrzej 172
 Szary-Matywiecka Ewa 361
 Szczerbowski Adam 114
 Szczukin Siergiej 314
 Szekspir William 201, 261, 366, 385, 390
 Szelburg-Zarembina Ewa 7, 48
 Szelińska Józefa 167, 169, 172
 Szestow Lew 33, 267
 Szkłowski Wiktor 153, 384, 387, 388
 Szondi Peter 297
 Sztaba Wojciech 377
 Szuman Stefan 192, 193, 207, 255
 Szymanowski Karol 278, 352
 Szymborski Tadeusz 353
 Szymborska Wisława 70, 73

 Ślewiński Władysław 277
 Śniedziński P. 95
 Świdorski Bronisław 339

 Tardieu Emil 299
 Tarnowska Maria 109
 Tatarkiewicz Władysław 386
 Taylor Charles 36, 292, 322
 Thulie Maksymilian 205
 Tisseau P.H. 339
 Todorov Tzvetan 190
 Toeplitz Karol 339
 Tolstoj Lew 388
 Tom Alfred 87
 Toulmin Stephen 267
 Truchanowski Kazimierz 248, 328
 Trznadel Jacek 19, 89, 130, 148, 398
 Turgieniew Iwan 302
 Tuwim Julian 9, 48, 71, 86, 87, 167, 169, 227, 229, 299

 Udalska Eleonora 296
 Ulicka Danuta 240

 Valéry Paul 96, 97, 101, 179
 Van der Meer J.I.J. 228
 Verlaine Paul 97
 Vico Giambattista 177
 Vogel Debora 166, 205

 Wagner Ryszard 279
 Walas Teresa 299, 346
 Walicki Andrzej 35
 Wat Aleksander 41, 44, 63, 87, 222, 314, 340, 365, 370
 Ważyk Adam 26, 43, 44, 87, 95, 106, 124, 237, 309, 384
 Weber Max 249, 300, 301
 Weber Samuel 40
 Wegener Paul 26
 Welsch Wolfgang 41
 Weryho, panna 276
 Whobrey William 102
 Wilde Oscar 294, 310, 348, 402
 Wincenty z Kielc 332
 Winkler Konrad 386
 Winklowska Barbara 31, 375
 Wiśniewska N. 167
 Witkacy p. Witkiewicz Stanisław Ignacy
 Witkiewicz Stanisław 23, 24, 275, 276, 281, 285, 302, 314-317, 346, 347, 350, 363, 384
 Witkiewicz Stanisław Ignacy *passim*
 Witkiewiczowa Jadwiga z d. Unrug 280-282, 347, 353, 388
 Witkiewiczowa Maria z d. Pietrkiewicz 275-282
 Witkiewiczówna Maria 282
 Wittgenstein Ludwig 91, 282, 283, 288
 Wittlin Józef 89, 167
 Włodarscy M. i Z. 203
 Wojewoda Cecylia 294, 402
 Wojnakowski Ryszard 245
 Wojtkiewicz Witold 316
 Woolf Virginia 107, 383, 400
 Worringer Wilhelm 313
 Wouwerman Philips 316
 Wójcik Tomasz 6
 Wróbel Szymon 6
 Wyka Kazimierz 22, 30, 32, 61, 62, 148, 149, 170, 220, 242, 285, 286, 328, 370, 383
 Wyspiański Stanisław 30, 384

 Yeats William Butler 97, 136

 Zagajewski Adam 175
 Zaleski Marek 195, 203, 246

Zamiatin Jewgienij 295
Zaniewicki W. 38, 181, 330
Zawadzki Andrzej 37, 329
Zawodziński Karol Wiktor 86
Zaworska Helena 43
Zegadłowicz Emil 7, 48
Zeidler-Janiszewska Anna 41, 50
Zeltzer Janina 328
Zieliński Jan 185
Ziomek Jerzy 21, 319

Znaniński Florian 22, 301
Zola Emil 316

Żakiewicz Anna 279
Żeromski Stefan 7, 9, 22, 41, 60, 61, 180, 332-334, 351
Żółkiewska Ewa Dorota 100
Żułowski Juliusz 294
Żurowski Maciej 101, 266
Żychliński Arkadiusz 56
Żynis Bernadetta 246

Indeks rzeczowy

Wytłuszczonym drukiem zaznaczono miejsca (także dygresje, ramki i hasła słownikowe), w których pojawiają się wyjaśnienia poszczególnych pojęć i kategorii.

- absolut 119
- abstrakcja **145**
- alegoria 55, **108**, 110, 361-362, 365, 379
- alienacja 25-26, 336, 338
- anamorfoza 390
- antyutopia 295
- arabeska 192, 193, **194**, 195-196, 200, 208, 213, 231, 366
- archetyp **223**, 225
- autentyczność/nieautentyczność 59, 297, 319, **321**, 322-323, 325-326, 337-338, 341, 349, 362, 367, 378
- autonomia sztuki 26, 44, 222, 311, 347
- autoteliczność 311, 402
- autotematyzm 32
- awangarda 42-45, 338

- ballada 83, 128, **145-146**
- bałwochwalstwo 205
- baśń 86, 121, 124, **146**, 149, 153
- bezdromność 49, 50, 295, 320, 322
- bezużyteczność 63
- blask 184, 188, 189, 260
- Bóg 119, 122, 124, 127-128, 130-132, 141-142, **146**, 180, 184-186, 188, 189, 302, 303
- ból 127, 134-137, 146, **147**, 152
- być 259, 327
 - ~ i myślenie 216, 380-381
 - ~ i Nic 118
 - ~ i niebyć 120-127, 183

- Ciało 41, 110, 133-135, **147**, 148, 152, 154, 176, 232, 304-305, 333, 335
- cudysłów 39, 384, 392
- czas 113, 134, 136, 148, 149, 153, 226, 241, 245-246, 259, 266, 333, 339, 350
- czasowość ludzkiej egzystencji 134, 136
- Czysta Forma 56, 287, 312, 375-376, 389

- dandyzm 346-352
- demiurg, demiurgia **185**, 186, 211
- demoniczność, demonologia 203, 205
- depresja 169, 281, 352-354, **355-356**, 360, 364
- dialektyka oświecenia 26
- doświadczenie 48, 50, 52, 56, 90, 92, 101, 102, 106, 112, 129, 133, 138, 174, 176, 180, 293, 301, 307, 313, 317, 318, 327, 335, 338, 339, 350-351, 364, 382, 385, 399
 - ~ literackie 48, 50
- dramat 296-297, 307
- dyskurs **46**
- dziejowość 29, 54, **240**,
- dziwność istnienia, 50, 51, 52, 64, 319, 368, 391, 400

- Egzegzeza **179-181**, 183, 193, 265
- egzystencja 28, 29, 49, 52, 54, 55, 57, 58, 64, 75, 92, 116, 117, 127, 129-137, 155, 190, 207, 230, 232, 240, 241, 246, 259, 266, 287-288, 290, 302, 320, 323, 327, 330, 335, 339, 341, 342, 355, 361, 371, 400-401
 - ~ estetyczna 342-344, 346, 353, 361
- ekonomia literatury 57, 60, 62, 99-100
- ekspresja 37-38, 92, 102, 293-295, 297-298, 311
- ekspresjonizm 92-94
- ekstaza 48, **49**, 55, 238-240, 259
- empiriokrytycyzm 33, 350-351
- epifania **107**, 112
- epika, epickość 328-329, 381
- esej 328-329
- esencja 199, 259, 327
- essentia/existentia 126
- estetyka 40, 108, 126, 284-288, 310, 312-315, 318, 375
- estetyzm 24, 45-46, 348-349

- fantastyka, fantastyczny 145, 172, **190**, 192, 194-195, 230, 248, 277, 323
- fantazja 181

fenomenologia **103-106**, 149, 181, 216
 fetysz, fetyszyzm 204, **207**, 214, 378
 forma 122, 129, 173, 183, 186-189, 200, 201, 207-208, 211, 216-219, 222, 225, 253-254, 258, 264, 276, 324, 374, 398
 forma i materia **186-187**
 gadanina 319-322
 garderoba duszy 31, 34, 38, 52
 gnostycyzm **93**, 212, 264
 grafomania 391-392
 groteska 361-363, **365-366**, 368, 390
 gryzmoły 175-178, 184, 186, 191, 208
 hermeneutyka, hermeneutyczny 34, **50**, 194, 195, 199, 247, 268, 290
 hieroglify 199
 historia 37
 historia literatury 20
 humanizm 220
 humor **241-242**
 intelekt 95, 96, 117, **149**, 202, 204, 218, 260, 268, 292
 interpretacja 8, 17-21, 39, **69-74**, 75, 179, 181, 193, 195, 199, 261, 302, 402
 intuicja 95, 117, **149**, 155
 inwencja 54, **102-103**, 179, 189, 398
 ironia 212-213, 215, 240-241, 251, 259-261, **263**, 264-265, 343, 389
 Istnienie Poszczególne 306, 382
 istota 180, 199, 201, 218, 247, 259, 264, 312, 334, 344
 Jedność w Wielości 303-304, 310, 360
 język a rzeczywistość 44, 54, **56-57**, 61, 91, **92**, **96-99**, 105, 111, 150-151, 176, 215-219, 233-235, 243, 268, 388
 język codzienny (potoczny) 60, 97, 101, 145, 233
 język poetycki 233-238
 katastrofa, katastrofizm 25, 26, 134, 252, 254-255, 361, 364
 ~ ontologiczna 254, 256, 259
 kobieta, kobiecość 205, 206, 208, 212-213, 260
 kolekcja 377-379
 konserwatyzm **331**
 kratylizm 236-238
 krytyczna funkcja literatury 35, 54, 60
 krytyka 27, 28, 33, 286

krytyka sztuki 286
 krytyka kultury 373
 kryzys 22-24, 27, 39, 255, 266-268, 297, 302
 ~ egzystencjalny 138
 ~ kultury 43, 267, 297, 331
 ~ literatury 391
 ~ nowoczesności 266-268, 297-303, 331
 ~ podmiotu 39, 40, 49, 75, 290, 295, 328, 336, 351, 401
 ~ poznawczy 104, 309
 ~ postawy epickiej 328-329
 ~ przedstawienia 39, 40, 75
 ~ tożsamości 40
 Księga 246-250, 258
 literatura 5-9, 17, 20-23, 27, 30-32, 41, 44-64, 182, 188, 219, 232, 245, 260, 265, 277, 285, 307, 308, 331-332, 369, 390-391, 399
 ~ jako krytyka schematów 54
 ~ jako miejsce oporu wobec języka codziennego 60
 ~ jako projekt egzystencjalny 50
 ~ jako przedstawienie życia 308-309
 ~ nowoczesna 17, 28, 35, 47
 ~ zaangażowana 46
 Margines 47, 53, 62, 171-172, 175, 184, 217
 maska 183, 240, 261, 263, 342-344
 maskarada 201, 260
 panmaskarada 56, 210, 261
 masochizm 46, 172, **203-204**, 205, 206
 maszyna 25, 399
 materia 93, 122, **187**, 188, 198, 200, 212-219, 223, 225, 252, 254, 263
 mechanizacja 25, 286, 296, 321
 mediacja 92, 226
 melancholia 75, 241, 338, 353-354, **355-356**, 361-364, 379, 382
 mesjanizm 258
 metafizyka 189, **245**, 252, 287, 349
 metafora 44, 57, 96, 116, 182
 mieszczańska kultura 24, 25, 294, 303, 349
 mieszczańska sztuka 44
 mimesis 38, 118, 150, 174, 200, 397
 mimetyczna funkcja sztuki 44, 317, 397
 mimetyczne podstawy literatury 38
 mistyka żydowska 185-186, 188, 211, 245
 mit, mitologia, mityczność, mityzacja 92, 168, 178-179, 182, 183, 193, 218, 223-227, 246, 251, 252, 265, 293, 348

Młoda Polska, młodopolski 17, 21-23, 26, 27, 36, 43, 46,
85, 90, 109, 299, 387-388, 390
modernizacja 25, 26, 29, 300
modernizm, modernistyczny 17, 21, 22, 26, 29, 38-40,
42, 49, 58, 63, 84, 110, 198, 287, 317, 348
monadyzm 304, 305, 311
monizm 304
muzyczność 89

naga dusza 93
nagłość 113
narkotyki **371-372**
naśladowanie 57, 92, 118, 138-142, 174, 179, 180, 181,
188, 200, 265, 293, 311, 319, 326, 349, 369, 374
natura 95, 114-117, 150, 197, 200, 209, 260, 314, 337,
338
natura/kultura 200-201, 223-224, 227, 260, 321,
338
neologizmy 103, **150-151**
nicość 56, 75, 90, 98, **118-119**, 120, 122-126, 132, 149,
151-153, 156, 183, 191, 249, 250, 253, 255, 303, 321,
339, 344, 355-356
niebyt 120, 123-126, 150-151
nienasycenie 303, 341
niepokój metafizyczny 303, 306
nieprzedstawialność, nieprzedstawialny 180, 197, 207-
208, 225, 257
niesamowitość, niesamowite 46, 49, 192, 287
nieświadomość 50, 177, 181-183, 186, 189, 191-193, 195,
197, 202, 203, 223, 225, 227, 260, 330
niewyraźalność, niewyraźalne 188-189, 217
nihilizm, **302**, 303
noc 178, 179, 182-183, 189-193, 197, 203, 208, 256, 259,
260, 268
nominalizm **306**, 307, 308
nowoczesna koncepcja literatury 31, 48, 51, 58
nowoczesne malarstwo 315-317
nowoczesność 5, 21, 22, 26, 28, 37-45, 76, 184, 287,
298, 337-338, 352, 360, 368, 387
~ krytyczna 5, 9, 38, 39, 41, 42, 45-47, 49, 54-57, 59,
173, 175, 180, 267, 321, 327, 328, 334, 338, 367, 397-
402
~ zachowawcza (konserwatywna) 5, 39, 41, 42, 49, 56,
180, 334
nuda **151**, 169, 184, 229, 232, 249-250, **298-300**, 339-
341, 344, 348, 353-354

Ochlokracja **301**
ornament 62, 63, 102, 194, 196-197, 221-222, 366

parabaza **262**
parodia 240, 258, 268, 280, 361-362, 384-386, 390-
391, 401
percepcja 90, 91, 226, 327, 387
perspektywa 17, 21, 302
perwersja 222, 260, 278
piękno 40-41, 101, **102**, 155, 197
pieśń 88, 89, 124, 136-137, **153**
podmiot 27, 29, 33, 34, **35-36**, 37-41, 45, 52, 55, 56, 58,
107, 134, 195, 291-293, 295, 328-330, 336-337, 401
poetyckość 177
poezja 57, 88, 89, 90, 91, 96, 97, 98, 112, 113, 114, 126,
131, 132, 145, 146, 149, **153-154**, 194, 229-232, 248,
294, 307, 388
~ jako działalność egzystencjalna 107
~ jako mowa niewymienna 99
~ metafizyczna 126, 127
~ młodopolska 105
~ nowoczesna 104
~ ludowa 83, 85
pojęcie, pojęcia 89-91, 95, 96, 113, 180, 260, 292, 373,
398
potencjalność (możliwość) 127, **149-150**, 153, 223, 244,
252-254, 256, 340
potworność, potwory 25, 58, 62, 63, 146, **186-187**, 192,
277-279, 314, 362, 365, 368-374, 392
powieść 31-34, 51, 284, 288, 290, 294, 307-310, 329,
351, 369, 374, 376-377, 379
powieść i filozofia 382-384
pozaludzkie **217**
pozór 58, 189, 200-201, 211, 257, 259, 260, 262-264,
337, 369
prawda **200**, 259, 264, 307, 370
projekt 5-7, 9
proza/poezja 95, 97, 117, 145, 149, 151, **153**, 179, 185,
188, 229-232, 247-249, 251-252, 254, 267
przedstawianie (rzeczywistości) 8, 31, 38-39, **40-41**, 42,
52-54, 56, 155, 175, 180, 181, 187, 197, 216, 218, 227,
312, 397-398,
pseudonim 356-359, 402
psychoanaliza 51, 176, 177, **181**, 189, 192, 202, 207, 248,
264, 330
realizm, realistyczny 20, 51, 53, 56, 57, **60-61**, 63, 87,
99, 104, 118, 242-244, 267, 379, 398, 400
reprezentacja **173-175**, 176, 177, 181, 187-188, 207, 220,
254, 402
paradoks reprezentacji 189, **207**, 215
restytucja **187**, 249, 264
rewizja 27, 28

rewolucja 24, 27, 29
 romantyzm, romantyczny 20, 28-30, 39, 40, 42, 60, 63
 rozumienie 138-142, 172, 180, 259, 349
 rym 95
 rytm 83, 88, 89, 95, 96, 113, 97, 117, 136, 153-154
 ~ i czas 136

Secesja 222
 seksualność 202-203, 205, 209, 210, 215, 222, 256
 semiotyczne/symboliczne 176-177
 sen 124, 146, 149, 153, **154**, 181, 182, 190, 192, 310
 Się 325-328
 sobowtór 290, 307, 344, 356, **357**
 stawanie się 29, 89, 327, 328, 398
 symbol 58, 92, 108-111, 318
 symbolizm, symbolistyczny **109-110**, 317
 sztuczność, 25, 58, 200-201, 261-262, **321**, 322-323,
 338, 349, 392
 sztuka 285-288
 ~ autonomiczna 311
 ~ mieszczańska 44
 ~ nowoczesna 31, 311, 313

Śmierć 96, 128, 135, 138-142, 148, 152, 154, **155**, 341
 śpiew 88, 91, 100, **155**
 świat odczarowany, **249**, **300-301**
 świat przedstawiony **181**, 389
 światopogląd 251
 ~ romantyczny 30
 ~ codzienny 318, 347

tajemnica 58, 95, 149, 154, 179, 196, 248, 256, 264, 299,
 326, 379, 381, 400
 Tajemnica Istnienia 300, 306-307, 312, 317-318, 345,
 368, 401

tandeta 59, 246
 teatr 201, 240, 261, 262-263, 283, 319, 323, 326, 327,
 349
 technika 26, 43, 338
 tekst 193, 195, 199, 226, 227, 246, 265, 268
 teodycea **127**
 tożsamość 39, 49, 54-55, **155**, 238-239, 259, 268, 295,
 321, 345, 356
 tradycja 42-43, 264, 384
 tradycja romantyczno-modernistyczna 42
 trauma 135-136

Urzeczowienie (reifikacja) 25, 26

Widzenie świata (patrzenie, oglądanie) 88-95, 104-105,
 109, 111-112, 115-116, 118, 126, **152**, 154, 196, 234
 wieloznaczność 182, 195, 331
 wyczerpanie sztuki **299**
 wyobraźnia 179

Zaangażowanie literatury 46
 zaświat, 110, 112, 120, 122-123, 146, 150, 151, 154, **156**
 zdarzenie, zdarzeniowość 98, 117, 254
 zdrowy rozsądek 47, 48, 318

Życie 18, 28, 29, 31, 33, **37**, 38, 50, 59, 90, 92, 95, 97,
 130, 136, 137, 145, 149, 153, 189, 229, 259, 278, 290,
 307, 319, 321, 323, 324, 337, 344, 361, 362, 369, 371,
 373, 391
 życie/sztuka 286, 344, 348